

РЕШЕНИЕ

№ 783

гр. Пловдив, 24.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛОВДИВ, XVI ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и
трета година в следния състав:

Председател: Александър В. Точевски

при участието на секретаря Ангелина Хр. Димитрова
като разгледа докладваното от Александър В. Точевски Гражданско дело №
20225330117606 по описа за 2022 година

Предявен е иск с правна квалификация по чл. 26 ал. 1, предложения първо и трето от
ЗЗД, вр. чл. 11 от ЗПК и чл. 92 от ЗЗД.

Ищцата Ц. К. Г., ЕГН: *****, от град ***, ул. „***“, чрез пълномощник адв. С.
Н., е предявила против „Сити Кеш“ ООД, ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на
управление: град София, ул. „Славянска“ № 29, ет. 7, представлявано от *** Н.П., иск за
прогласяване като нищожна поради противоречие с добрите нрави, заобикаляща
изискването на чл. 19 ал. 4 от ЗПК, накърняващи договорното равноправие и нарушаваща
предпоставките на чл. 11 т. 9 и 10 от ЗПК, клаузата за неустойка от сключения между
страните договор за кредит № *** г.

В исковата молба се твърди, че между страните бил сключен договор за кредит № ***
г., по който на ищеца била предоставена сумата от 1 500 лева, при фиксиран лихвен
процент- 40, 05 % и ГПР- 49, 88 %. Според чл. 5 от договора като обезпечение се
предвиждало обезпечение с банкова гаранция или поръчител, който да отговаря на
определени условия, а в противен случай се дължала неустойка по чл. 11 в размер на 1 322,
70 лева, платима разсрочено с погасителните вноски. За да се заобиколи нормата на чл. 19
ал. 4 от ЗПК фирмите за бързи кредити въвели практика да поставят на кандидатстващите за
кредит лица изисквания, на които те не могат да отговорят (неизпълними условия за
поръчителство или банкова гаранция), а като санкция за неизпълнение се предвиждало
заплащане на неустойки или такси, чрез които се гарантирала допълнителна печалба за
дружествата. Преценката за действителността на неустойката следвало да се прави с оглед

претърпените вреди, доколкото тя следвало да служи като обезщетение при неизпълнение. В конкретния кредит обаче неустойката била загубила присъщите си функции, защото размерът ѝ бил близък до този на получения заем и така скрито се оскъпявала цената на услугата, с което неоснователно се обогатявал кредиторът, а това било в разрез с принципа за спазване на добрите нрави. Недобросъвестно финансовата институция поставила неизпълними изисквания към потребителя, изцяло в негов ущърб. Разходите и печалбата на търговеца следвало да са включени във фиксирания лихвен процент по договора, но неустойката не била, като така размерът на ГПР не отговарял на законовото ограничение по чл. 19 ал. 4 от ЗПК. Предявява се иск за прогласяване на нищожността на клаузата за неустойка по договора. Претендират се и разноските в процеса. В съдебно заседание страната не се явява, но взема писмено становище.

В срока по чл. 131 от ГПК е постъпил отговор от пълномощника на ответника, с който искът се признава за основателен, като в тази връзка се моли за постановяване на решение при признание на иска. Твърди се обаче, че нищожността на клаузата за неустойка не водела до нищожност на целия договор- чл. 26 ал. 4 от ЗЗД. Моли да не се възлагат разноски в тежест на ответника, защото страната не била дала повод за завеждане на делото. Неустойка по договора не се претендирала, дружеството не било изпращало покани до ищеца за плащането ѝ, нито пък ищецът бил заплатил подобна неустойка. Наличието на нищожна клауза в договора не обосновавало извод за това, че кредиторът бил дал повод за завеждане на делото, още повече, че не се изисквало и заплащане на неустойката. Прави се възражение за прекомерност на разноските на ищеца. В с.з. страната не се явява, не се представлява и не взема становище по спора.

Съдът, като обсъди събраните по делото доказателства заедно и поотделно и с оглед наведените от страните доводи, намира за установено от фактическа страна следното:

С договор за потребителски кредит № *** г., сключен между страните, на ищеца е предоставен кредит в размер на 1 500 лева, при следните условия: срок- 37 седмици, при фиксиран годишен лихвен процент- 40, 05 % и годишен процент на разходите- 49, 88 %, при общ размер на всички плащания- 1 748, 30 лева. Предвидена е още и неустойка при неизпълнение на задължението за представяне на обезпечение в размер на 1 322, 70 лева, платима разсрочено заедно с всяка вноска.

Като писмено доказателство е представено и копие от договора за паричен заем и погасителния план към него.

При така установената фактическа обстановка, от правна страна съдът намира следното:

Няма спор по делото, че между страните е възникнало валидно правоотношение по договор за потребителски кредит, по който ищецът е усвоил заетата сума. Ответникът е небанкова финансова институция по смисъла на чл. 3 от ЗКИ, като дружеството има правото да отпуска кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Ищецът пък е физическо лице, което при сключване на

договора е действало именно като такава, т.е. страните имат качествата на потребител по смисъла на чл. 9 ал. 3 от ЗПК и на кредитор съгласно чл. 9 ал. 4 от ЗПК. Сключеният договор по своята правна характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит, поради което за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон- ЗПК.

Съгласно чл. 22 от ЗПК- когато не са спазени изискванията на чл. 10 ал. 1, чл. 11 ал. 1 т. 7- 12 и т. 20, чл. 12 ал. 1 т. 7- 9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Същата има характер на изначална недействителност, защото последиците ѝ са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи.

В исковата молба е релевирано основание за недействителност на договора за потребителски кредит, свързано с изискването на чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК за посочване на общата дължима сума. Същото е въведено, за да гарантира, че потребителят ще е наясно по какъв начин се формира неговото задължение. В тази връзка следва да се отбележи, че ГПР представлява вид оскъпяване на кредита, защото тук са включени всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва. Затова е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай е посочено, че ГПР е 49, 88 %, а възнаградителната лихва (фиксиран ГЛП)- 40, 05 %, но от съдържанието на договора не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР, нито пък е ясно какво представлява разликата между размера на ГПР и лихвата, която е част от него. Всичко това поставя потребителя в положение да не знае колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита, което ще дължи и в това именно е недействителността в случая, като неспазено изискване на посоченото законово основание.

Пак в тази връзка, следва да се посочи, че още при сключването на договора е предвидено, че неустойката по чл. 11 ще се заплаща разсрочено, заедно с всяка вноска по договора, като общият ѝ размер е 1 322, 70 лева (при отпусната заемна сума от 1 500 лева тя почти приближава стойността на кредита), като според тази норма към всяка месечна вноска за тази неустойка се прибавят допълнително различни суми за целия срок на договора. Така въведените изисквания в цитираните клаузи от договора за вида обезпечение (банкова гаранция или поръчител/и) и срока за представянето му (тридневен), създават значителни затруднения на длъжника при изпълнението му до степен, че то изцяло да се възпрепятства. Непредставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, който би следвало да съобрази възможностите за представяне на обезпечение и риска при предоставянето на заем към датата на сключване на договора с оглед индивидуалното договаряне на условията по кредита. В случая е предвидено неустойката по договора да се

кумулира към погасителните вноски, като по този начин тя се отклонява от обезпечителната и обезщетителната си функция и води до скрито оскъпяване на кредита. Включена по този начин към погасителните вноски, неустойката на практика се явява добавък към възнаградителната лихва и представлява сигурна печалба за заемодателя. Именно затова процесният договор не отговаря на изискванията на чл. 11 ал. 1 т. 10 от ЗПК, като липсата на част от задължителните реквизити по т. 10 от нея води до неговата недействителност съобразно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК. Тази норма от една страна е насочена към осигуряване защита на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, а от друга- към стимулиране на добросъвестност и отговорност в действията на кредиторите при предоставяне на потребителски кредити така, че да бъде осигурен баланс между интересите на двете страни. В случая липсата на ясна, разбираема и недвусмислена информация в договора не дава възможност на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора предвид предоставените му от законодателя съответни стандарти за защита. Този пропуск сам по себе си е достатъчен, за да се приеме, че дори целият договор е недействителен, на основание чл. 22 от ЗПК, във връзка с чл. 26 ал. 1, предложение първо от ЗЗД, без да е необходимо да се обсъждат останалите аргументи на ищеца. Оттук- след като целият договор за кредит се явява нищожен, то такава е и конкретната клауза за неустойка по него.

Макар и с отговора ответникът да признава иска, той не може да се освободи от разноски според нормата на чл. 78 ал. 2 от ГПК. Същата предвижда, че ако с поведението си ответникът не е дал повод за завеждане на делото и признае иска, страната се освобождава от разноски. В случая е необходимо да са налице и двете предпоставки, но съдът намира, че това не е така. Дали длъжникът е заплатил или не неустойката по кредита, това не означава, че той няма интерес да се признае за установено, че дадена клауза от договора е нищожна и в този смисъл винаги кредиторът ще е дал повод за завеждане на подобно дело, след като е сключил договор с нищожни клаузи, които засягат интереса на потребителя и последният търси защита на правата си. Даването на повод за завеждане на делото не следва да се разбира единствено като предприети от кредитора активни действия по търсене на длъжника, за да изпълни точно договора си, а и в по- широк смисъл- когато неблагоприятно се засягат права на длъжника, за които законодателят му е гарантирал защита, осъществява по съдебен ред. Неправилно е съображението в отговора, че дори и да била нищожна една клауза в договор, то само, ако по нея се търсело плащане от кредитора, само тогава той бил дал повод за завеждане на делото. Подобна постановка на ответника не само, че не признава правото на ищеца да търси защита на правата си, а точно обратното- отрича възможността му да реализира такава. При това положение дори не може да се приеме, че в случай е налице същинско признание на иска, а по- скоро има само признание на факти- че клаузата за неустойка по договора е нищожна. Горните съображения в тяхната съвкупност обуславят извода на настоящия състав, че в случая ответникът не може да ползва привилегията на чл. 78 ал. 2 от ГПК и да се освободи от разноските по делото, а напротив- същите следва да бъдат възложени в негова тежест.

Предвид изхода на делото, на основание чл. 78 ал. 1 от ГПК на ищеца се дължат направените по делото разноски. Ищцата е заплатила държавна такса в размер на 50 лева, която сума следва да ѝ се възстанови от ответника, като законна последица от решението. Ищцата освен това е представлявана от свой пълномощник в процеса, на когото тя не е заплатила хонорар, в която връзка същата моли за определяне на нейното възнаграждение на основание чл. 38 ал. 2 от Закона за адвокатурата. По делото в представения договор за правна защита и съдействие на ищцата е посочено, че тя се представлява безплатно от адв. С. Н., поради затрудненото си материално положение, което по смисъла на чл. 38 ал. 1 т. 2 от ЗА представлява основание за оказването ѝ на безплатна адвокатска помощ. Изрично в подобни хипотези законодателят е предвидил възможността съдът да определи размер на адвокатското възнаграждение, което с оглед цената на иска следва да бъде изчислено съгласно чл. 7 ал. 2 т. 1 от Наредба № 1/ 09.07.2004 г., предвиждаща минимален размер на адвокатското възнаграждение от 400 лева.

Поради изложеното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО в отношенията между „Сити Кеш” ООД, ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: град София, ул. „Славянска” № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., от една страна и Ц. К. Г., ЕГН: *****, от град ***, ул. „***, от друга, че е нищожна поради противоречие с добрите нрави, заобикаляща изискването на чл. 19 ал. 4 от ЗПК, накърняващи договорното равноправие и нарушаваща предпоставките на чл. 11 т. 9 и 10 от Закона за потребителския кредит, клаузата за неустойка от сключения между страните договор за потребителски кредит № *** г.

ОСЪЖДА „Сити Кеш” ООД, ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: град София, ул. „Славянска” № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., да заплати на Ц. К. Г., ЕГН: *****, от град ***, ул. „***, направените разноски по делото- внесена държавна такса в размер на 50 (петдесет) лева.

ОСЪЖДА „Сити Кеш” ООД, ЕИК: 202531869, със седалище и адрес на управление: град София, ул. „Славянска” № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., да заплати на адвокат С. К. Н., ЕГН: *****, със съдебен адрес: гр. Пловдив, ул. „Йоаким Груев“ № 41, адвокатско възнаграждение за осъществено на Ц. К. Г., ЕГН: *****, безплатно процесуално представителство по делото, в размер на 400 (четиристотин) лева, определено от съда по реда на чл. 38 ал. 2 от Закона за адвокатурата.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд- Пловдив в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Пловдив: _____